

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28.07.1995, sp. zn. 7 Cmdo 9/94, ECLI:CZ:VSPH:1995:7.CMDO.9.1994.1

Číslo: 32/1997

Právní věta: Obchodní podíl dlužníka ve společnosti s ručením omezeným nelze postihnout soudním výkonem rozhodnutí.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 28.07.1995

Spisová značka: 7 Cmdo 9/94

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podíl obchodní, Výkon rozhodnutí

Předpisy: 513/1991 Sb. § 114 odst. 1 99/1963 Sb. § 258 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

32/1997 Jo.

Obchodní podíl dlužníka ve společnosti s ručením omezeným nelze postihnout soudním výkonem rozhodnutí.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 28. 7. 1995, [7 Cmdo 9/94](#))

Okresní soud v Českém Krumlově zamítl návrh na nařízení soudního výkonu rozhodnutí prodejem obchodního podílu žalované ve společnosti s ručením omezeným.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesení soudu prvního stupně potvrdil; ve výroku potvrzujícího rozhodnutí připustil dovolání.

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 7. 1995 dovolání žalobce zamítl.

Z odůvodnění:

Návrhem ze dne 18. 1. 1993 se žalobce domáhal nařízení soudního výkonu rozhodnutí podle rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích k uspokojení pohledávky 294 517,08 Kč a nákladů řízení, a to prodejem obchodního podílu žalované na společnosti s ručením omezeným.

Soud prvního stupně návrh zamítl s odůvodněním, že výkon rozhodnutí prodejem obchodního podílu

není upraven v ustanovení § 258 odst. 1 o. s. ř., přičemž z ustanovení § 257 o. s. ř. vyplývá, že jiný způsob výkonu rozhodnutí, než který je stanoven v § 258 odst. 1 o. s. ř., nelze provádět.

V odvolání proti usnesení soudu prvního stupně namítl oprávněný, že soud prvního stupně přehlédl možnost výkonu rozhodnutí postižením jiných majetkových práv podle ustanovení § 320 o. s. ř. Takovým jiným majetkovým právem je podle žalobce i obchodní podíl, kterým je ve smyslu ustanovení § 61 odst. 1 a § 118 obch. zák. sice spíše majetkovou hodnotou než majetkovým právem; z hlediska procesního však jde o tzv. jiné majetkové právo. Argumentovat lze především zněním ustanovení § 320 o. s. ř., které ve svém druhém odstavci výslovně vylučuje možnost výkonu rozhodnutí proti členovi družstva postižením členského podílu ve stavebním bytovém družstvu za trvání členství, z něhož lze argumentací a contrario dovodit, že podíl v jiném než stavebním bytovém družstvu postihnout postupem podle ustanovení § 320 o. s. ř. lze. Vzhledem k tomu, že hmotné právo nečiní podstatný rozdíl mezi podílem na obchodní společnosti a podílem na družstvu, není žádný právní ani jiný důvod, proč by měl být obchodní podíl vyloučen z exekučního postihu podle ustanovení § 320 o. s. ř.

Ve prospěch uvedeného právního názoru lze podle mínění oprávněného argumentovat i historicky, když za platnosti někdejšího exekučního řádu (zákona č. 79/1896 ř. z.) podle ustanovení § 330 a násl. tohoto zákona k exekucím na obchodní podíly povinného ve společnostech běžně docházelo.

Odvolací soud usnesení soudu prvního stupně potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že k tomu, aby bylo možné vést soudní výkon rozhodnutí na obchodní podíl podle ustanovení § 320 o. s. ř., bylo by nutné prokázat, že obchodní podíl je majetkem společníka. Obchodní podíl je podle ustanovení § 61 obch. zák. míra účasti společníka na čistém obchodním jmění. Nevyjadřuje tedy hodnotu toho, co společník ve společnosti vlastní, ale poměr, ve kterém mu náleží majetek společnosti. Aby bylo možné stanovit skutečný podíl společníka na majetku, bylo by nutné zjistit celkovou hodnotu obchodního jmění společnosti a z ní stanovit hodnotu podílu společníka. Jestliže podíl určuje poměr na celkovém majetku společnosti, ale skutečná hodnota majetku není známá, nelze ani na tento podíl vést soudní výkon rozhodnutí podle ustanovení § 320 o. s. ř. To, že v minulosti bylo možno vést na obchodní podíl exekuci, není v současné době rozhodující, neboť současná právní úprava tento způsob výkonu rozhodnutí nezná, zatímco v minulosti byla upravena exekuce na práva a povinnosti. Odvolací soud připustil možnost dovolání podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. c) o. s. ř., neboť rozhodnutí otázky, zda lze postihnout obchodní podíl společníka výkonem rozhodnutí jako jiné majetkové právo, je rozhodnutím po právní stránce zásadního významu.

V dovolání oprávněného proti rozhodnutí odvolacího soudu bylo kromě důvodů uvedených v odvolání zdůrazněno, že argument, že skutečná hodnota majetku, jehož postih se navrhuje, není známa, neobstojí, neboť tato hodnota je irelevantní; podstatné je, na jakou cenu bude podíl vydražen. Při názoru, že není exekučně postižitelný předmět, který má jednak nominální a jednak skutečnou hodnotu, by nebylo možné provést ani exekuční zpeněžení akcií. Pokud jde o rozdíl mezi současnou úpravou exekuce na jiná majetková práva a úpravou podle někdejšího exekučního řádu (zákona č. 79/1896 ř.z.), uvádí se v dovolání, že princip úpravy je týž, ale současná úprava je pouze stručnější. S poukazem na to, že jsou splněny všechny podmínky pro nařízení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 320 o. s. ř., oprávněný navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení, popřípadě i usnesení soudu prvního stupně, zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu, případně soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání je tu přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. Dovolatel jako jediný dovolací důvod uvedl nesprávné právní posouzení otázky, zda je obchodní podíl společníka společnosti s ručením omezeným způsobilým předmětem soudního výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 320 o. s. ř.

Z ustanovení § 320 odst. 1 o. s. ř. vyplývá, že výkonem rozhodnutí je možno postihnout jiné majetkové právo než v zákoně uvedené, pokud je převoditelné a není peněžitou pohledávkou ani právem, které přísluší jen povinnému osobně.

Obchodní podíl společníka představuje podle ustanovení § 114 odst. 1 obch. zák. jeho práva a povinnosti a jim odpovídající účast na společnosti. Obchodní podíl je souhrnem práv a povinností společníka ve vztahu ke společnosti s ručením omezeným a nelze jej tedy postihnout soudním výkonem rozhodnutí podle ustanovení § 320 o. s. ř. Z toho také vychází ustanovení § 148 odst. 2 obch. zák., když stanoví, že prohlášením konkurzu na majetek společníka nebo zamítnutím návrhu na prohlášení konkurzu pro nedostatek majetku se ruší účast společníka ve společnosti s ručením omezeným a vzniká mu právo na vypořádací podíl. Jen tak lze totiž zajistit možnost uspokojení věřitelů z vypořádacího podílu, když toto uspokojení z obchodního podílu není možné.

K námitce dovolatele, že historickým výkladem lze dovodit možnost postižení obchodního podílu soudním výkonem rozhodnutí, když takové postižení při obdobné úpravě umožňoval někdejší exekuční řád z roku 1896 (platný u nás do roku 1950), je třeba uvést, že právní úprava tzv. závodního podílu v zákoně č. 58/1906 ř. z. byla poněkud jiná, než je úprava obchodního podílu v obchodním zákoníku. Především závodní podíl byl ze zákona vždy převoditelný; zákon č. 58/1906 ř. z. sice připouštěl omezení převoditelnosti závodního podílu, současně však výslovně upravoval postup při takovém omezení, případně podmínění možnosti převodu pro případ prodeje takového závodního podílu v exekučním řízení (viz § 76 citovaného zákona). Zákon č. 58/1906 ř. z. tedy výslovně připouštěl exekuci na závodní podíl. Nyní platná právní úprava nejen takový výkon rozhodnutí výslovně neupravuje, ale činí opatření, umožňující v situaci, kdy je třeba vypořádat věřitele z podílu dlužníka na čistém obchodním jmění společnosti, takové vypořádání provést. Tímto opatřením je zrušení účasti společníka ve společnosti ze zákona za podmínek, stanovených v § 148 odst. 2 obch. zák., a následný vznik práva dlužníka na vyplacení vypořádacího podílu, tedy práva, které lze postihnout soudním výkonem rozhodnutí podle občanského soudního řádu (viz ustanovení § 148 odst. 2 a § 150 odst. 1 obch. zák.). Pro úplnost však je třeba uvést, že ani zmíněný exekuční řád z roku 1896 nepřipouštěl exekuci "zabavením a přikázáním dlužnických členských podílů u společenstva s r. o." jako exekuci na majetková práva podle ustanovení § 330 a násl. uvedeného exekučního řádu, která byla podle mínění oprávněného institutu nazvaným a normativně konstituovaným stejně jako právní úprava v ustanovení § 320 o. s. ř.; připouštěl pouze exekuci zabavením vypořádacího podílu (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu z 2. 10. 1930, R I. 673/30-10.181). Takový postup však dnes možný není a nelze na něj vztáhnout ani ustanovení § 333 a § 334 o. s. ř.